

۲,۱۱۲۹۵

مدیریت از دیدگاه اسلام

مؤلفان:

مطهره کیخا، زهرا کیخا

سرشناسه	: کیخا، مطهره، ۱۳۷۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت از دیدگاه اسلام / مولفان مطهره کیخا، زهرا کیخا.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات راه دکتري: سنجش و دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهري	: ۱۲۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۵-۲۸۹-۶
تیراژ	: ۵۰۰ نسخه
قیمت	: ۱۸۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: ۲-آبنامه: ص. ۱۲۱ - ۱۲۴: همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: مدیریت (اسلام)
موضوع	: Management -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده	: کیخا، زهرا، ۱۳۷۱ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۴م۹۰۰/۶۷۱/۰۲۸۲
رده بندی دیویی	: ۸۱/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۷۰۵۷

مدیریت از دیدگاه اسلام

مولفان : مطهره کیخا ، زهرا کیخا

ناشر : انتشارات راه دکتري، سنجش و دانش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

صفحه آرایي: مهتاب دوستي

طراح جلد: مهتاب دوستي

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۰,۰۰۰ ریال

کليه حقوق مادي و معنوي براي مولف محفوظ مي باشد

www.rezomephd.ir

www.sanjesh.ir

دکتر
آقایان
Prof. Dr. A. D. Roshan

پیشگفتار مولفان

هر سازمانی نیازمند مدیر و مدیریت است، نظریه‌های متفاوتی درباره مدیریت و چگونه اداره کردن سازمان و منابع انسانی مطرح شده است. از آنجا که دین رسمی کشور ما اسلام است و آموزه‌های دینی در همه زمینه‌ها راهگشا است و بوسیله استفاده درست از آموزه‌های دینی همواره مسلمانان سرآمد سایرین بودند، لازم است آموزه‌های دینی را در همه زمینه‌ها بکار بگیریم مخصوصاً در علوم انسانی. علم مدیریت نیز مانند سایر علوم انسانی با اسلام رابطه تنگاتنگ دارد. مدیران باتقوا در سازمان‌ها نقش مهمی دارند و برای پیشرفت یک جامعه و حکومت لازم و ضروری هستند پس تربیت و آموزش مدیران باتقوا و صالح از اهمیت زیادی برخوردار است. در کنار آموزش برای کسب روح اخلاقی و جهادی برای مدیران تربیت اخلاقی نیز لازم است. از آنجا که آموزه‌های دینی و اسلام ناب محمدی برای همه زمان‌ها و افراد تدوین شده است لازم است، تا علم مدیریت را از دیدگاه اسلام و تربیت و مطالعه سایر کتب در این زمینه، بررسی کنیم تا ان شاء الله راهگشای مدیران سازمان‌های مختلف قرار بگیرد و به منظور اقدام در راستای منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) درباره اسلامی کردن کتب دانشگاهی بالخصوص علوم انسانی گامی برداشته شود در حالی که علوم غربی، اکثراً منسوخ شده یا در حال منسوخ شدن است و عملاً نتوانسته مشکلات سازمان و در سطح وسیع‌تر مشکلات کشور را حل کند.

امید است این کتاب مورد استفاده دانشجویان، استادان، متفکران و پژوهندگان قرار گیرد. همچنین موجب سپاسگزاری می‌باشد جهت ارتقاء بحث اساتید، دانشجویان و همکاران عالم و نیک اندیش از ارائه راهنمایی‌های ارزنده خود دریغ نورزند تا رهنمودهایشان در چاپ بعد چرخ راه مولفان قرار گیرد. از همه خوانندگان محترم تقاضا داریم نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس (z_keikha@yahoo.com) ارسال نموده و مولفان را از نظرات ارزشمند خود بهره‌مند سازند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	ضرورت وجود مدیریت از نگاه اسلام
۴	ضرورت و اهمیت مدیریت از نظر اسلام
۶	ضرورت و اهمیت مدیریت
۱۲	بررسی علل اقتدار و انحطاط اقتصادی جوامع اسلامی
۱۶	الف- ساختار اقتصاد و ارتباط آن با سایر مدالین اسلامی
۱۷	ب- مفهوم حکومت و منشأ مشروعیت حکومت از دیدگاه اسلام
۱۸	ج- آزادی در فعالیت های اقتصادی فردی و حدود آن
۲۴	مفهوم و تعریف مدیریت اسلامی
۲۷	برداشت های مختلف از «مدیریت اسلامی»
۳۰	صحیح ترین معنای «مدیریت اسلامی»
۳۳	وجه تمایز مدیریت اسلامی با دیگر مدیریت ها
۳۵	اهمیت برنامه ریزی
۳۶	فواید برنامه ریزی
۳۷	ضرورت برنامه ریزی و اهمیت زمان از دیدگاه اسلام
۴۰	برنامه ریزی در مدیریت اسلامی
۴۱	اهمیت تصمیم گیری
۴۲	تصمیم گیری در مدیریت اسلامی
۴۳	سطوح تصمیم گیری
۴۴	عوامل مؤثر در تصمیم گیری
۴۵	مبانی فکری تصمیم گیری در اسلام

۴۶	مشورت و تصمیم‌گیری
۴۷	ساختار سازمانی و فرآیند سازماندهی
۴۸	اهمیت سازماندهی از دیدگاه اسلام
۵۰	سازماندهی از نظر اسلام
۵۱	اثرات سازماندهی از نگاه مدیریت اسلامی
۵۳	رهبری در نهج البلاغه
۵۵	صلاحیت‌های رهبری در مدیریت اسلامی
۵۶	نظارت و کنترل
۵۶	اهمیت نظارت و کنترل آن - نظر اسلام
۵۷	اصول بنیادی حاکم بر نظارت و کنترل از دیدگاه اسلام
۵۹	ثبات نظام ارزشی اسلام
۶۰	ریشه ارزشهای اسلامی
۶۲	بینش سطحی نسبت به اسلام
۶۴	مفهوم مدیریت در اسلام
۶۸	تأمین منافع و مصالح ملت
۶۸	بی‌ارزشی حکومت
۶۹	مفهوم مدیریت
۷۲	تفاوت بین مدیریت در اسلام و مدیریت در سایر مکاتب
۷۲	معارف اسلامی
۹۸	مقایسه مدیریت غربی با مدیریت اسلامی
۹۸	الف) تشابهات و تفاوت‌های تئوری مدیریت علمی تیلور با نظام مدیریت اسلامی
۱۰۰	ب) تشابهات و تفاوت‌های تئوری ماکس وبر با نظام مدیریت اسلامی به شرح ذیل است:
۱۰۴	ج) تفاوت‌ها و شباهت‌های تئوری مدیریت اداری فایول با نظام مدیریت اسلامی
۱۰۶	د) تشابهات و تفاوت‌های تئوری تصمیم‌گیری سارچ و سایمون با نظام مدیریت اسلامی

- هـ) تشابهات و تفاوت های تئوری X و Y مک گرگور با نظام مدیریت اسلامی به شرح زیر است: ۱۰۷
- و) تفاوت و شباهت های تئوری برابری آدامز با نظام مدیریت اسلامی عبارتند از: ۱۰۹
- ز) تفاوت ها و تشابهات تئوری رهبری اقتضایی فیدلر با نظام مدیریت اسلامی به شرح زیر است: ۱۱۱
- ح) تفاوت ها و شباهت های مدیریت رهبری در تئوری کاریزماتیک رابرت هاوس و نظام مدیریت اسلامی: ۱۱۴
- ی) تفاوت تئوری مدل (رهبر مشارکت) وروم، تیون جاکو و نظام مدیریت اسلامی به شرح ذیل است: ۱۱۸
- منابع و مأخذ ۱۲۳

مدیریت اسلامی زمینه رشد انسان به سوی الله را فراهم می نماید و مطابق کتاب و سنت و روش پیامبر (ص) و امامان معصوم و علوم و فنون و تجارب بشری جهت رسیدن به اهداف یک نظام در ابعاد مختلف، همانند یک محور عمل می کند. از دیدگاه قرآن و روایات، مدیریت نقش اول را در تغییر و تحولات اجتماعی بر عهده دارد. به عبارت دیگر کسانی که رهبری فکری مردم را بر عهده دارند و آنانی که مسئولیت اوضاع اجتماعی و مسایل اجرایی را پذیرا شده اند این دو دسته نقش اول را در فساد یا اصلاح جامعه ایفا می کنند. «صِنْفَانِ إِذَا صَلَحَا صَلَحَتِ الْأُمَّةُ وَ إِذَا فَسَدَا فَسَدَتِ الْأُمَّةُ، قِيلَ مَنْ هُمَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ الْعُلَمَاءُ وَ الرُّؤَسَاءُ» (خصال، ج ۱، ص ۳۶).

دو صنف هستند که هرگاه صالح باشند امت صالح خواهد بود و هرگاه فاسد شوند، امت فاسد خواهد شد، سوال شد: یا رسول الله این ها چه کسانی هستند؟ فرمودند: علماء و امیران جامعه.

پس برای هر تغییر و تحولی باید روی این دو دسته نیرو، سرمایه گذاری کرد. در نگرش اسلامی جایگاه مدیریت اهمیت زیادی در افول یا پیشرفت افراد دارد. به همین جهت دین مقدس توصیه می کند مدیران باید بر مبنای اصول تعهد و تخصص برگزیده شوند و هرگز نه اهمال در این زمینه خیانتی نابخشودنی است. در همین راستا پیامبر اسلام (ص) می فرمایند:

«مَنْ اسْتَعْمَلَ عَامِلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّ فِيهِمْ أُولَىٰ بِذَلِكَ مِنْهُ وَ أَعْلَمُ بِكِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ نَبِيِّهِ فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ» (بیهقی، نظام الحکم و الاداره، ج ۱۰).